

II. РАЗВИТАКУСТАВНОСТИУСВЕТУПОСЛЕДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА

Завршетак Другог светског рата је означио прекретницу у развоју светске уставности и наговестио њену нову етапу која се одликује разноликом уставном ситуацијом. У овом послератном периоду постоји неколико карактеристичних праваца у којима су се кретале послератне државе и решавале питања свог државног (уставног) уређења. Најпре су интересантне државе – главни актери Другог светског рата, како поражене, тако и победничке земље. И код једних и код других долази до одређених уставних промена, с тим да су поражене земље (Јапан, Немачка, Италија) претрпеле радикалне промене и уставне трансформације, а највише Немачка. Она је подељена на две државе: Источну и Западну Немачку које су представљале границу два света: једног западног и слободног и другог источног и тоталитарног. Други светски рат је захваљујући војним и политичким успесима СССР-а, дао велики подстицај развоју социјализма па су тако образоване нове социјалистичке државе, тзв. државе народне демократије и то највише у Европи, али и Азији. И на крају, значајну појаву средином XX века су представљали националноослободилачки покрети широм Африке и Азије који су били уперени ка деколонизацији, ослобађању и стицању пуне самосталности до тада колонијално зависних држава. Устави тих држава тзв. Трећег света су изражавали њихову специфичну друштвену, националну и политичку ситуацију па су свакако значајни за анализу уставне стварности тог доба, дакле друге половине XX века. Сумирајући ове различите уставне ситуације, може да се прихвати оцена Ј. Ђорђевића да је уставни развитак света после Другог светског рата текао у четири карактеристична правца у оквиру којих је сваки од њих имао и репрезентативне државе и уставе.

1) Уставни развитак бивших фашистичких држава (Јапана, Немачке, Италије, Шпаније и Португалије) након завршетка Другог светског рата.

То су државе од којих је већина (Јапан, Немачка и Италија) поражена у Другом светском рату и код којих је дошло до слома фашизма. У жељи да забораве срамну прошлост, оне крећу у правцу другачијег друштвеног, политичког и уставног развитака и доносе нове уставе који треба да искажу њихово расположење за промене. Заједничка црта ових устава поражених фашистичких држава је да су то модерни устави, инспирисани принципима савремене уставности, и то у традицији европских